

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

INNOVATION TALABALAR AXBOROTNOMASI

 <https://innoworld.net>

 +998335668868

ILMIY JURNAL

ICJ JOURNALS
MASTER LIST

ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
NUMBER
FOR
CODING
PERIODICALS
PUBLISHED
ANNUALLY
OR
QUARTERLY
BY
PUBLISHERS
OR
EDITORS
OF
PERIODICALS
PUBLISHED
ANNUALLY
OR
QUARTERLY
BY
PUBLISHERS
OR
EDITORS
OF
PERIODICALS

doi

zenodo

OpenAIRE

Academic
Resource
Index
ResearchBID

Google Scholar

open access.nl

INNOVATION TALABALAR AXBOROTNOMASI

3-JILD, 3-SON
2026

Jurnal quyidagi xalqaro bazalarda indekslanadi:

Google Scholar digital object identifier

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

OpenAIRE

Academic
Resource
Index
ResearchBib

Directory of Research Journals Indexing

Ilmiy jurnalning rasmiy sayti:

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026

3-JILD, 3-SON | MART - 2026 |

+99833 5668868 | www.innoworld.net | @Anvarbek_PhD

**O'ZBEKISTONDA YO'L-TRANSPORT HODISALARINING STATISTIK
TAHLILI (2022-2025)****Sattorov Abdujabbor Abdunabi o'g'li**

(Namangan davlat texnika universiteti)

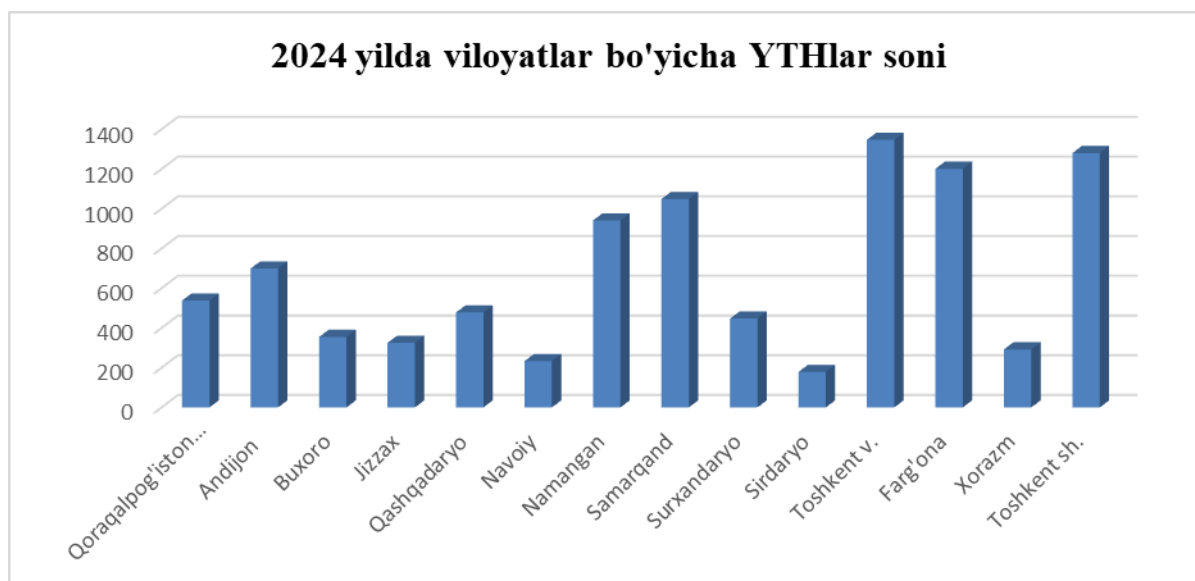
Email: sattorovabdujabbor9@gmail.com **Telefon:** +998905304403

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida 2022-2024-yillar (12 oylik davr) va 2025-yil yanvar-sentyabr oylarida qayd etilgan yo'l-transport hodisalarining statistik ko'rsatkichlari tahlil qilingan. Yo'l-transport hodisalari soni, halok bo'lganlar va jarohatlanganlar foizi viloyatlar kesimida taqqoslanib, o'sish yoki pasayish tendensiyalari aniqlandi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, yo'l-transport hodisalari soni va ularni keltirib chiqaruvchi omillar, mavsumiy o'zgarishlar, xavfsizlik choralari samaradorligi bo'yicha hududiy tafovutlar baholangan.

Kalit so'zlar: yo'l-transport hodisalari (YTH), statistik tahlil, yo'l harakati xavfsizligi, halok bo'lganlar soni, tan jarohati olganlar, hududlar kesimi, yillik dinamika, transport oqimi, inson omili, yo'l infratuzilmasi, avariya ko'rsatkichlari, mavsumiy o'zgarish, xavfsizlik choralari, YTH tendensiyasi, transport tizimi.

Yo'l-transport hodisalari O'zbekiston uchun eng dolzarb ijtimoiy-iqtisodiy muammolardan biri bo'lib, har yili minglab odamlarning hayoti va sog'lig'iga bevosita ta'sir qiladi. Transport vositalari sonining ortishi, urbanizatsiya jarayonining jadallashuvi, yo'l infratuzilmasining xavfsizlik talablariga to'liq javob bermasligi yo'l-transport hodisalari sonining ko'payishiga olib kelmoqda. Shu sababli, yo'l-transport hodisalari dinamikasini statistik ko'rsatkichlar asosida tizimli tahlil qilish, ayniqsa, vaqt bo'yicha o'zgarishlarni va mintaqaviy farqlarni aniqlash, davlat tomonidan amalga oshirilayotgan profilaktik chora-tadbirlar samaradorligini baholash muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotning dolzarbligi yo'l-transport hodisalari sonini kamaytirish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqish zarurati bilan belgilanadi.

Yo'llarda harakat xavfsizligi ta'minoti yo'nalishlardan asosiy transport to'g'risida baxtsiz hodisa to'g'risidagi hisobotni tuzish va ularni hisobga olish ishlarini tashkil etishdan iborat. Yo'l-transport hodisalari bo'yicha statistik ma'lumotlar baxtsiz hodisa sababini o'rganish uchun har tomonlama tahlil qilish uchun asos bo'ladi. Masalan, 2024-yilda respublika bo'yicha 9364 ta yo'l-transport hodisasi qayd etilgan. Oqibatda 2203 kishi halok bo'lgan, 8901 kishi jarohatlangan. Quyida 2024-yilda respublikada sodir bo'lgan yo'l-transport hodisalarining hududlar kesimidagi tahlili keltirilgan. [1]

1-rasm. Hududlar kesimida 2024-yilda yo'l-transport hodisalari soni. [3]

O'zbekistonda 2024-yilda yo'l-transport hodisalari soni mintaqalar bo'yicha sezilarli darajada farq qiladi. Eng ko'p yo'l-transport hodisalari Toshkent viloyati, Toshkent shahri, Farg'ona va Samarqand viloyatlarida qayd etilgan.

Xususan, Toshkent viloyatida yo'l-transport hodisalari soni qariyb 1 ming 400 tani tashkil etib, bu barcha hududlar orasida eng yuqori ko'rsatkichdir. Bu viloyatda transport oqimining yuqoriligi, avtomobillar sonining ko'pligi, shahar atrofi va tranzit yo'llarning zichligi bilan izohlanadi. Toshkent shahri ham yuqori ko'rsatkichga ega bo'lib, bu poytaxtda aholi zichligi va tirbandlik yuqoriligini ko'rsatadi.

Farg'ona va Samarqand viloyatlarida ham yo'l-transport hodisalari soni 1100 tadan 1250 tagacha bo'lib, bu hududlarda iqtisodiy faollik, ichki migratsiya va avtomobil transportidan foydalanish darajasi yuqori ekanligini ko'rsatadi. Namangan viloyatida ham yo'l-transport hodisalari soni nisbatan ko'p bo'lib, 1000 ga yaqin hodisa qayd etilgan.

Boshqa tomondan, Sirdaryo, Navoiy va Xorazm viloyatlarida yo'l-transport hodisalari eng kam (200 dan 350 gacha). Buni ushbu hududlarda aholi zichligi nisbatan pastligi, tirbandlik kamligi va yo'l infratuzilmasiga yuklama kamligi bilan izohlash mumkin.

Qashqadaryo, Surxondaryo, Andijon, Buxoro va Jizzax viloyatlari o'rtacha ko'rsatkichga ega bo'lib, yo'l-transport hodisalari soni 400-750 oralig'ida qayd etilgan. Bu esa ushbu hududlarda yo'l harakati xavfsizligini ta'minlash choralarini kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi.

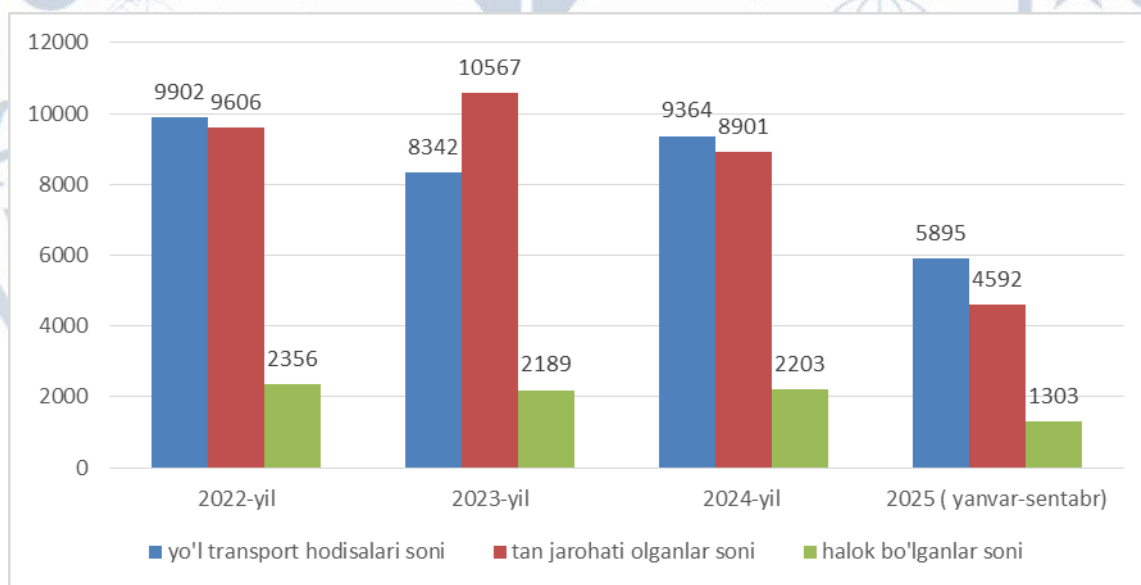
Yo'l-transport hodisalari soni aholi zichligi, transport vositalari soni va harakat jadalligi bilan bevosita bog'liq. Yo'l-transport hodisalari soni yirik shaharlar va iqtisodiy faol hududlarda yuqori bo'lib, ushbu hududlarda yo'l infratuzilmasini

modernizatsiya qilish, harakat xavfsizligini oshirish va profilaktika choralari kuchaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xuddi shu tarzda tahlillar bir necha toifalar bo'yicha, masalan, sodir bo'lish sababi bo'yicha, avariya sodir bo'lgan yo'lining ahamiyati bo'yicha, avariya sodir bo'lgan kun vaqti bo'yicha, hafta kuni bo'yicha, transport vositasining turi bo'yicha, haydovchilarning yoshi bo'yicha va boshqa bir qator toifalar bo'yicha o'tkazilishi mumkin. Ushbu statistika baxtsiz hodisalarning oldini olish uchun qo'llashimiz mumkin bo'lgan choralarni qo'llashimiz uchun zarur.

Mamlakatimizda 2022-23-24 va 2025-yillarda (yanvar-sentyabr) sodir etilgan yo'l-transport hodisalari tahlili:

- 2022-yilda 9902 ta yo'l-transport hodisasi sodir bo'lgani, 2356 kishi halok bo'lgani ma'lum qilindi. Jarohatlanganlar soni 9606 kishini tashkil etadi. [2]
- 2023 yilda respublika yo'llarida 9 839 ta yo'l-transport hodisasi sodir etilib, ularda 2 282 nafar fuqaro halok bo'lgan. Halok bo'lganlarning 263 nafari bolalar ekani ma'lum qilindi. Birgina dekabr oyining o'zida 202 nafar fuqaro yo'l-transport hodisalari oqibatida vafot etdi. [3]
- 2024-yilda yo'l-transport hodisalari natijasida 9 364 ta yo'l-transport hodisasi sodir bo'lgan, 2 203 kishi halok bo'lgan, 8 901 kishi jarohatlangan.
- 2025-yilda (yanvar-sentyabr) 5 895 ta yo'l-transport hodisasi sodir bo'lgan, 1 303 kishi halok bo'lgan va 4 592 kishi jarohatlangan.

2-Rasm. Yillar kesimida respublikada yo'l-transport hodisalari, jarohatlanganlar va halok bo'lganlar soni

Yo'l-transport hodisalari (YTH), jarohatlanganlar va halok bo'lganlar sonining 2022-2025-yillardagi dinamikasi aks ettirilgan. Ma'lumotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, ushbu davrda ADR va uning oqibatlari o'sishi va pasayishining navbatlashuvchi tendensiyalari kuzatilgan.

2022 yilda yo‘l-transport hodisalari soni 9902 tani, jarohatlanganlar soni 9606 tani, halok bo‘lganlar soni 2356 tani tashkil etgan. Joriy yilda yo‘l-transport hodisalari oqibatlarining og‘irligi yuqori bo‘lib, jarohatlanish va o‘lim ko‘rsatkichlari nisbatan yuqori bo‘ldi.

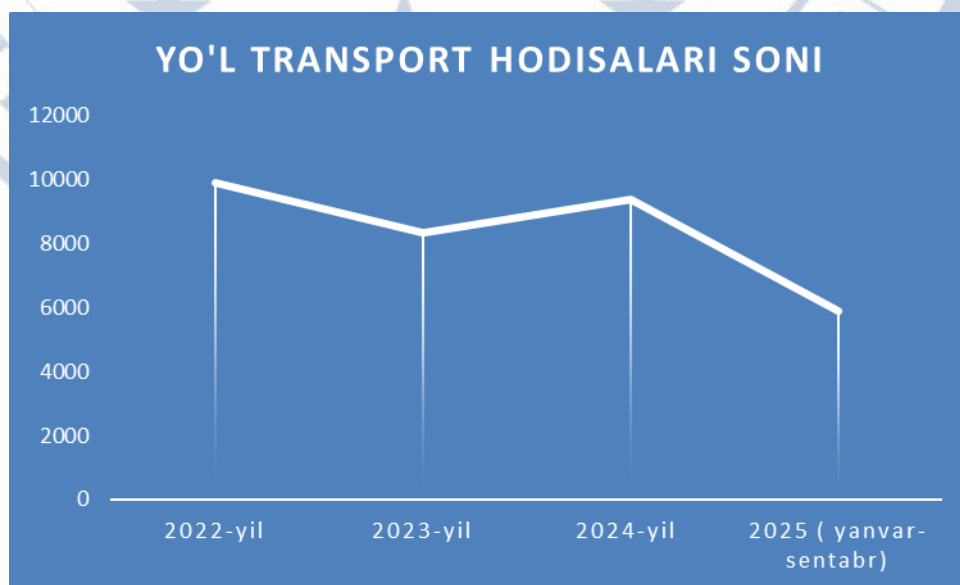
2023-yilda yo‘l-transport hodisalari soni 8 342 taga kamaygan, biroq jarohatlanganlar soni keskin oshib, 10 567 nafarni tashkil etgan. Bu esa yo‘l-transport hodisalari soni kamaygan bo‘lsa-da, ularning og‘irlik darajasi oshganligini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, halok bo‘lganlar soni 2 189 nafarni tashkil etib, 2022 yilga nisbatan biroz kamaygan.

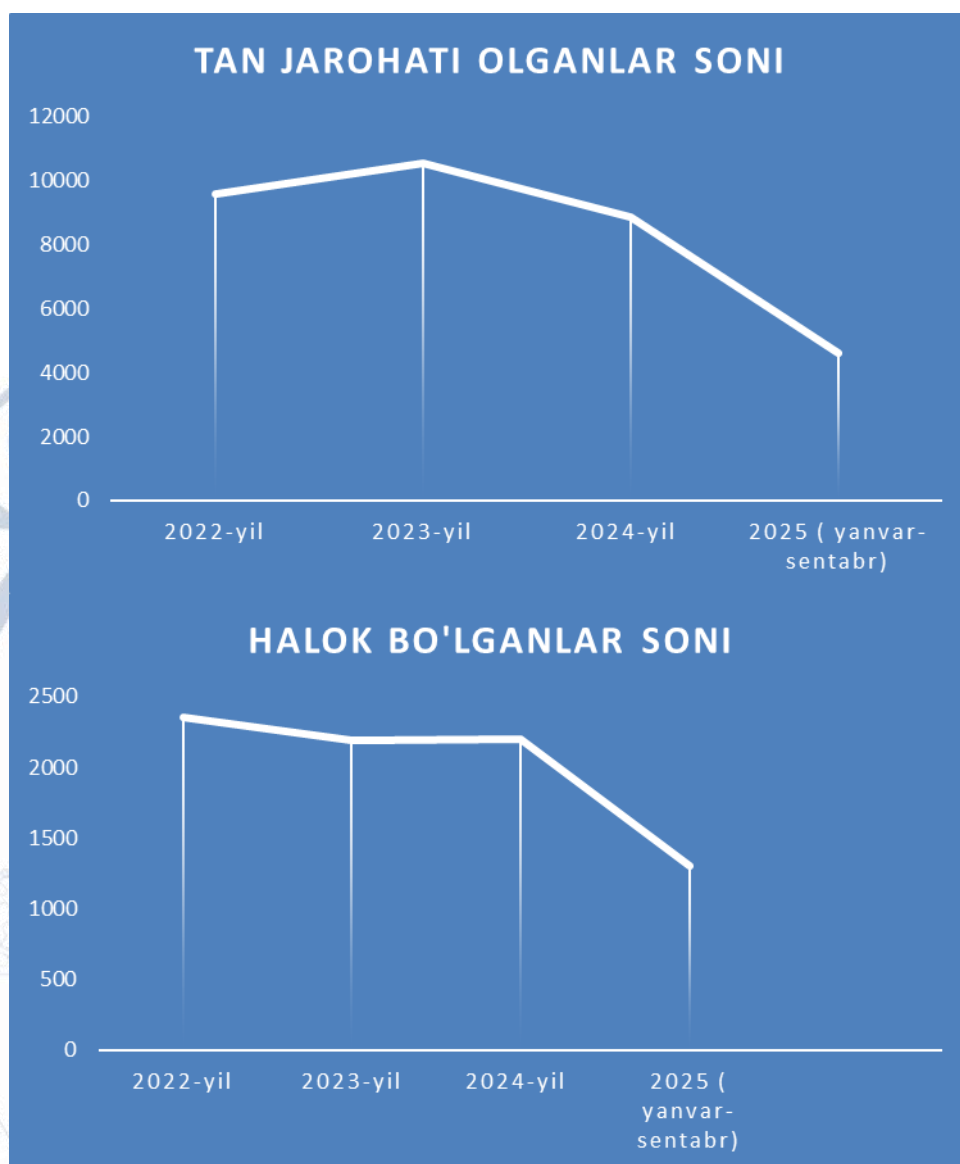
2024-yilda yo‘l-transport hodisalari soni yana oshib, 9 364 tani tashkil etdi. Jarohatlanganlar soni 8901 kishigacha kamaygan bo‘lsa-da, halok bo‘lganlar soni deyarli o‘zgarishsiz qoldi - 2203 kishi. Bu shuni ko‘rsatadiki, yo‘l harakati xavfsizligi bo‘yicha ba‘zi profilaktika choralari ta’sir ko‘rsatgan bo‘lishi mumkin, ammo o‘lim bilan bog‘liq baxtsiz hodisalar hali ham dolzarb muammo bo‘lib qolmoqda.

2025-yil (yanvar-sentyabr) ma’lumotlariga ko‘ra, yo‘l-transport hodisalari soni 5895 tani, jarohatlanganlar soni 4592 tani, vafot etganlar soni 1303 tani tashkil etgan. Bu ko‘rsatkichlar nisbatan past ko‘rinadi, chunki yil hali to‘liq yakunlanmagan. Biroq, bu tendensiya yil oxirigacha davom etsa, 2025-yilda yo‘l-transport hodisalari va ularning salbiy oqibatlari kamayishini kutish mumkin.

Yo‘l-transport hodisalari sonining kamayishi har doim ham jarohatlanish va o‘lim holatlarining kamayishini anglatmaydi. Ba’zi yillarda yo‘l-transport hodisalari soni kamaygan bo‘lsa-da, ularning jiddiy oqibatlari saqlanib qolmoqda. Shu sababli yo‘l harakati xavfsizligini ta’minlash bo‘yicha nafaqat baxtsiz hodisalar sonini kamaytirishga, balki ularning oqibatlari og‘irligini kamaytirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni kuchaytirish zarur.

Quyida 2022-2025 yillar (yanvar-sentyabr) oralig‘ida sodir bo‘lgan yo‘l-transport hodisalari, halok bo‘lganlar va jarohatlanganlar soni keltirilgan.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, 2022-2024 va 2025-yil yanvar-sentyabr oylarida O'zbekiston Respublikasida yo'l-transport hodisalari (YTH) va ularning oqibatlar soni yillar davomida beqaror dinamikaga ega. Ba'zi yillarda YTHlar sonining kamayishi kuzatilgan bo'lsa-da, jarohatlanish va o'lim ko'rsatkichlari har doim ham mutanosib ravishda kamaymagan.

Hududiy tahlillar shuni ko'rsatdiki, yo'l-transport hodisalari soni aholi zich joylashgan, transport oqimi va iqtisodiy faolligi yuqori bo'lgan hududlarda, xususan, Toshkent viloyati, Toshkent shahri, Farg'ona va Samarqand viloyatlarida yuqori. Aksincha, aholi zichligi va harakat nisbatan past bo'lgan hududlarda yo'l-transport hodisalari soni kamroq bo'ladi. Bu esa yo'l-transport hodisalari soni transport vositalarining zichligi, harakat jadalligi va urbanizatsiya darajasiga bevosita bog'liqligini tasdiqlaydi.

Yillar davomida o'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, yo'l-transport hodisalari sonining kamayishi har doim ham ularning og'ir oqibatlari - o'lim va jarohatlar kamayishini anglatmaydi. Bu esa yo'l harakati xavfsizligini ta'minlashda nafaqat baxtsiz hodisalar sonini kamaytirish, balki ularning oqibatlarini yumshatishga qaratilgan kompleks yondashuv zarurligini ko'rsatadi.

Umuman olganda, yo'l-transport hodisalarini kamaytirish uchun yo'l infratuzilmasini modernizatsiya qilish, harakat xavfsizligini ta'minlashning texnik vositalarini joriy etish, haydovchilar madaniyatini oshirish, mintaqaviy va mavsumiy xususiyatlarni hisobga olgan holda profilaktika choralarini kuchaytirish muhim ahamiyatga ega. Olingan natijalar yo'l-transport hodisalarining oldini olish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflarni ishlab chiqishda muhim axborot manbai bo'lib xizmat qiladi.

Adabiyotlar:

1. O'zbekiston sanoat atlası - <https://uza.uz/oz/posts/yol-transport-hodisalari-mo'yuklide-yuzlab-insonlar-halok-boleigigi-jamiyatimiz-uchun-eng-ogriqli-nuqtalardan-biri>
2. UzDaily - <https://www.uzdaily.uz/en/some-2356-citizens-died-as-a-result-of-traffic-accidents-in>
3. Gazeta.uz - <https://www.gazeta.uz/oz/2024/02/29/accidents>
4. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti. Yo'l harakati xavfsizligi bo'yicha global holat hisoboti 2023-yil. Jeneva: JSST; 2023-yil.
5. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Yevropa iqtisodiy komissiyasi (BMT YeIK). Yo'l harakati xavfsizligi samaradorligi sharhi: Markaziy Osiyo. Nyu-York va Jeneva: Birlashgan Millatlar Tashkiloti; 2022-yil.
6. Osiyo taraqqiyot banki. Markaziy Osiyoda yo'l harakati xavfsizligi: mamlakat diagnostik tadqiqoti - O'zbekiston. Manila: OTB; 2021-yil.
7. Jahon banki. Kam va o'rta daromadli mamlakatlarda yo'l harakati xavfsizligi natijalarini yaxshilash. Vashington, Kolumbiya okrugi: Jahon banki; 2020-yil.
8. Peden M., Skurfild R., Slit D. va boshqalar. Yo'l-transport hodisalarining oldini olish bo'yicha jahon hisoboti. Jeneva: Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti; 2004 y.
9. Elvik R., Xoyye A., Vaa T., Sorensen M. Yo'l harakati xavfsizligi choralari bo'yicha qo'llanma. 2-nashr. Bingley: Emerald Group Publishing; 2009-yil.
10. OECD/ITF. Yo'l harakati xavfsizligi yillik hisoboti 2022-yil. Parij: Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti; 2022-yil.
11. Litman T. Transport xarajatlari va foydasi tahlili: usullar, hisob-kitoblar va oqibatlar. Viktoriya transport siyosati instituti; 2021-yil.
12. Yevropeyskiy sovet bezopasnosti transporta. Yo'llarda o'lim va og'ir tan jarohati olishni kamaytirish. Bryussel: ETSC; 2020-yil.
13. Federal avtomobil yo'llari ma'muriyati. Yo'l harakati xavfsizligi asoslari va strategiyalari. Vashington, Kolumbiya okrugi: AQSH Transport vazirligi; 2019-yil.